

EL LLENGUATGE

L'urc

E Per nosaltres —volem dir: qui signa aquest comentari— *urc* és un mot del llenguatge adquirit. L'hem après llegint, consultant repertoris lexicogràfics. Recordem, per exemple, que el va utilitzar l'escriptor Ferran Canyameres en un dels seus textos autobiogràfics, formant part d'un topònim inventat, el carrer de l'Urc, amb el qual dissimulava l'autèntica identitat d'un petit veïnat d'Abdera, anomenat el Carrer del Suro, cosa que vam poder descobrir fàcilment per la circumstància que hi havíem passat llargues temporades de la nostra infantesa. I, és clar, hi hem topat —amb aquest curiós monosíl·lab— en molts altres textos literaris, fins al punt que ja podem dir que ens és força familiar. Com que, a més, no ens ha fet mandra de mirar-ne l'exacta significació al diccionari, segurament ens veuríem amb cor d'usarlo sense por de fer-ho a tort. Un dia, en el transcurs d'una amena tertúlia, ens el va deixar anar, amb tota naturalitat, el nostre amic l'escriptor Joaquim Carbó. Li hem preguntat ara si aquest mot forma part del seu llenguatge heretat o bé el té com un mot adquirit i no ens ho ha sabut precisar: el mot li és familiar des de fa molt de temps.

Aquest exordi té per objecte d'indicar que cal anar molt amb compte en l'ús dels mots que no són prou familiars, la co-neixença dels quals hem adquirit amb la lectura. És el que diu, no recordem on, el filòleg Joan Coromines, a propòsit del seu pare, l'escriptor Pere Coromines, que no usava cap mot après de nou fins que no li era ben familiar. I és el que sens dubte no ha fet l'autor d'un text historiogràfic, aparegut recentment, en què podem llegir, parlant d'un determinat personatge genèric, *cruel, sanguinari, urc, borratxo, feble de caràcter, obsès sexual...* Col·locat al bell mig de cinc adjectius, el mot *urc* no hi pot ésser considerat sinó com un adjectiu més. Però el fet innegable és que pertany a la categoria gramatical dels substantius: els diccionaris són concloents. Significa, això sí, «orgull, ~~tarannà~~ ^{arrogant} ~~arrogant~~» (segons l'Alcover-Moll, al Vallès i al Gironès s'usa significativament també «vigor, força, embranchada»), cosa que s'adiu amb el context del fragment transcrit. Però no podem dir, d'algú, que és *urc* sinó que *te urc*. Cal enriquir, certament, el nostre lèxic amb la lectura, però no desfigurarem la llengua amb mots no ben apresos i assimilats.

Albert Jané